



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

184. An sufficiat, si in celebratione Missæ adsit Cruis vel Imago Crusifici in tabula, vel pariete? Et an num sit peccatum mortale, sed ad summum veniale celebrare sine imagine Cruis, vel Crucifixi, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

nam etiam dicendum esset Laicum non peccare venialiter, si tangeret Cupam Calicis a parte exteriori; cum militer eadem ratio, quæ in Patena. Itaque absolute non est recedendum ab affirmatiua sententia, quæ, ut dixi, communis est inter Theologos, & præcipue in Schola Societatis. Et quidem si Laici, tangendo Corporalia, & Vasa sacra, neque peccarent venialiter; ad quid deseruissent Priuilegia tot Pontificum concessa Sacristis Regularium, ut possint illa tangere? Vide, præter Doctores citatos, Marchantium in *Tribun. sac. tractat. 2. part. 2. tit. 4. quest. 2. dub. 6.*

RESOL. CLXXXIII.

An liceat vasa, vestes, ligna, aliæque cultui diuino dicata in profanos vsus conuertere, dummodo non maneant in eadem forma? Ex part. 5. tract. 13. & Misc. 1. Ref. 76.

§. 1. Olim de hac re magna mihi quæstio fuit cum quodam Religioso, qui negatiuam sententiam mordicus tenebat, nixus autoritate cap. ligna, dist. 1. ubi habetur quod ligna Ecclesie diruta non debent ad alios vsus destinari, nisi ad aliam Ecclesiam, vel ad profectum Monasterij, quem profectum explicat ibi glossa, ut deseruiant in Capitulo, dormitorio, &c. vide etiam cap. Altaria, eadem dist. & Azorium part. 1. lib. 9. cap. 9. quest. 7.

2. Sed ego non auerem de peccato mortali damnare eum, qui mutata forma dictarum rerum illas in vsus profanos conuerteret, & ita hanc sententiam docet Castr. Palaus tom. 2. tract. 8. disput. 1. punct. 6. num. 2. §. ubi sic ait. Si benedictio, vel consecratio deperdat alicui, videri potest licitum esse rem, quæ benedicta & consecrata fuit, profanis vsibus deseruire posse. Quis enim negabit ex calice contracto vas aliquod profanum conungi posse, & ex veste aliqua sacerdotali iam rupta, aliquam ptophanam componi posse, aliàs esset obligatio hæc omnia perdituri: nam cum cultui diuino deseruire non possint, restat ut omnino consumantur, quod videtur durum. Præterea nulla videtur rebus sacris irreuerentia fieri ex eo quod eorum materia profanis vsibus aptetur, siquidem nunquam est verum dicere res sacras profanis vsibus aptari. Item destructa, v. g. forma Calicis, iam calix ille amisit consecrationem, & consequenter iam non est sacer. ergo est profanus. ergo poterit vsibus profanis deseruire. Quid enim ex præterita consecratione in illa materia remanet, ob quod prohibeatis vsui communi materiam illam aptare, siquidem communis est; propter hæc censeo probabile, secluso scandalo, nullum, vel leuissimum peccatum in hac applicatione interuenire. Ita Palaus, qui etiam responder ad textum supracitatos pro negatiua sententia. nam loquuntur de rebus in eandem formam manentibus, ac fuerunt applicatæ, de illis enim est verum dicere, quæ semel consecrata sunt, non debent ad laicorum vsus reuerti. Non nego tamen ex decencia conuenire ut ea, quæ vsibus sacris dicata sunt, etiam mutata forma in vsus profanos, minime conuerti debere, quod nego probabiliter est; ita facientem peccare mortaliter.

RESOL. CLXXXIV.

An sufficiat, si in celebratione Missæ adsit Crux, vel imago Crucifixi in tabula, vel pariete? Et an non sit peccatum mortale, sed ad summum veniale?

le celebrare sine imagine Crucis, vel Crucifixi, si commodè haberi possint?

Et an si cingulum frangatur, ut neutra pars per se possit deseruire, etiam si nodo partes necentur, egeat noua benedictione, & secus vero, si antequam omnino diuidatur, reficiatur, vel adhibito nodo firmetur quia tunc adhuc est vnum cingulum?

Idem est dicendum, quando altera pars sola est sufficiens.

Et docetur ex duplicata Stola, vel Casula, seu Planetâ posse fieri duas; quia plures possunt simul vna benedictione benedici, & etiam si separantur, possunt retinere suam figuram.

Et an quod vestes Sacerdotales sunt tales, ut funiculis connectantur, etiam si dissoluantur, non amittant benedictionem; sicut diximus de Calice, & Cupa, quando pes est amouibilis, cochleaque necitur. Ex p. 10. tract. 15. & Misc. 5. Ref. 28.

§. 1. Negatiuè responder Gauantus in Rubrica Missalis part. 1. tract. 10. littera D. sed notissimè affirmatiuam sententiam docuit Pater Tamburinus opusc. de Sacram. Missæ, lib. 1. cap. 5. tit. 6. n. 2. ubi sic ait: Olim inter curiosos Rubricarum contentio fuit, an obseruetur Rubrica, quæ Crucem in Altari dum sit Sacrum expostulat, si adsit Crucis, vel Crucifixi effigies depicta in tabula vel pariete? Satis obseruari Rubricam affirmabant aliqui, quia iam adest Crux; Negabant alij, quia præter illam Iconem depictam ad parietem, requirebant iuxta Rubricæ aliam crucem super Altare inter candelabra, & ob oculos Sacerdotis tum ad orandum, tum ad incensandum.

2. Dico utroque sensisse probabiliter, sed à me contra Gauantum audiri libentius affirmantes. Neque enim eiusmodi requisita adhiberi debent, sub ritu Metaphysico, sed morali, & humano. Quis autem moraliter amplius Crucem requirat, si Crucem habeat in prospectu (licet non inter Candelabra) ad quam, & orare, & incensare, & quælibet circa illam officia exhibere possit? Ita Tamburinus, cui ego libenter adhaereo, & in eius fauorem adduco etiam P. Trimarchum, & Agrifolium Ordinis Minimorum, quos citat, & sequitur Francisc. de Nigro ad Carem. Ruiz p. 3. præsup. 3. n. 2. ubi sic asserit: Quæres, vtrû in Altari, cuius Icon est ipsamet Crucifixi figura, collocanda etiam sit alia Crux inter ipsa Candelabra, Respondet affirmatiuè Gauantus loc. cit. vers. Quaritur præterea. Negat autem P. Trimarchi, qui ad orandû, & Crucem incensandum satis est imago illa crucifixi in tabula depicta: Et in hoc Collegio Iesu Mariæ in Altari Crucifixi nunquam ad celebrandum ponitur alia Crux, & tamen adsunt viri doctissimi, & ceremoniarum vsus studiosissimi, & etiam tenet P. Agrifolius. Hæc ille, vnde puto sententiam Tamburini esse probabilissimam.

3. Nota tamen hic obiter non esse peccatum mortale sed ad summum veniale celebrare sine imagine Crucis, vel Crucifixi, si commodè haberi possint, ita contra nonnullos, quos citat Fagundez p. 1. lib. 3. cap. 22. n. 32. docet me citato Leandrus de Sacram. tom. 2. tract. 8. disp. 7. q. 23.

4. Nota etiam hic obiter me discedere ab opinione quam docui cum aliis in p. 2. tract. 15. resol. 4. & quam non improbabilem putauit Tamburinus opusc. de Sacram. Missæ, l. 1. cap. 3. §. 3. n. 4. Dico igitur quod si cingulum frangatur, ut neutra pars per se possit deseruire etiam si nodo partes necentur, egeat noua benedictione, secus verò, si antequam omnino diuidatur, reficiatur, vel adhibito nodo firmetur, tunc enim adhuc est vnum cingulum. Idem iudicium est, quando

Sup. hoc supra in fine §. 2. Ref. 155.

Docuit in Ref. quæ hic est supra Ref. 168. & in Ref. 167. §. Nota tertio. & in Ref. 169. & 170. §. 2. ad lin. 4.

quando altera pars sola est sufficiens. Illud autem mihi placet, quod docet idem S^a verb. *Missæ*, n. 11. ex duplicata Stola, vel Cafula seu Planeta posse fieri duas, quia plures possunt simul vna benedictione benedicere, & etiam si separentur, possunt retinere suam figuram.

5. Illud etiam mihi non displicet, quod obiter dicit Bonacina *disp. 4. quæst. ult. punct. 9.* quando vestes tales sunt, vt funiculis connectantur etiam si dissoluantur, non amittere benedictionem, imò testatur Bonacina ita seruari. Vnde si pluuiiale, vel casula habeat partes sic ex intentione diuisas, vt funiculis annecti & dissolui possint, vt ea ratione commodius asseruantur, plicentur, &c. non videntur amittere consecrationem sicut diximus de calice, & cuppa quando pes est amouibilis, cochlearque necitur. Et his etiam adhaeret Dicaill. *de Sacr. tom. 1. tractat. 5. disp. 4. dub. 10. num. 210. & 211.*

RESOL. CLXXXV.

An in præcepto Pij V. non addendi aliquid in Missa præter præscripta, detur paruitas materia?
Idem est de omissione illarum rerum, quæ in Officio Missæ dicendæ, & recitandæ ordinantur, in Missali. Vnde excusatur à mortali Sacerdos, qui omisit recitare Graduale post Epistolam. Ex p. 5. tr. 5. Ref. 63.

Sup. hoc supra ex Ref. 95. lege doctrinam 5. ult. & infra Ref. 194.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondeo cum Hurtado *disp. 4. de sacrificio Missæ, diffic. 12.* vbi sic ait. Conueniunt Doctores addere aliquid ex suo, quod non ordinatur in Missali, esse peccatum, quia prohibuit Pius V. in Bulla præfixa in initio Missalis Romani iussu ipsius impressi, quod non est mortale, quando parua aliqua Oratio additur ex deuotione, & non recitatur alta voce coram populo. Ita ille.

Quæ nunc hanc sequetur.

2. Qui etiam putat idem dicendum, vt supra visum quoque est, *resol. 45.* in omissione illarum rerum, quæ in officio Missæ dicendæ & recitandæ ordinantur in Missali. Vnde Franciscus Syluius in 3. p. *D. Thom. q. 83. art. 6.* Oserua celebrantem teneri ad omnia, quæ præscribuntur in Missali, ita vt nihil possit addere, aut omittere, ne Sacerdotes aliis quàm debitus horis, nè ritus alios, aut alias ceremonias & preces in Missarum celebratione adhibeant, ait Concilium Tridentinum *sess. 22.* & Pius V. in *Missali* strictè præcepit, vt Missam iuxta ritum, modum, ac normam quæ in eo traditur, decantent ac legant. Non dubitamus tamen quin aliter facientes aliquando peccent solum venialiter, cum enim leuitas materiae solet aliàs à mortali excusare, non est ratio cur in præfenti non excuset. Ita Syluius. Vnde ego in facti contingentia excusauit à peccato mortali Sacerdotem, qui omisit recitare graduale post Epistolam. Vide supra in *resol. 45.*

Vt in annot. præterita.

RESOL. CLXXXVI.

An in omissione aliquarum rerum, quæ dicuntur, vel aguntur in Missa, detur paruitas materia?
Et an peccet mortaliter omittens Gloria, vel Credo, vel commemorationem aliquam?
Et quid de omittente in Canone nomen alicuius Sancti, vel tempore Paschali, quæ interponuntur in Communicantes, aut in actionem; Hanc igitur oblationem, &c.
Et an si paulo post quis recorderetur, non debeat repetere, quia moraliter non contingit hæc fieri sine aliqua interurbatione, & incommoditate?
Et notatur, quod non sit nisi veniale, & quandoque nul-

lum peccatum caremonias aliquas, quæ inter principales non annumerantur sine contemptu prætermissionem, v. g. omittere Crucem aliquam, manuum eleuationem, pectoris transfusionem, &c.
Et an peccet mortaliter Sacerdos celebrans solemniter, qui Epistolam, vel Euangelium, quod à Ministris cantatur, non legit? Ex part. 5. tr. 5. Ref. 45.

§. 1. **A**D hoc dubium ita respondet Nugnes *de Sacram. 3. part. q. 83. artic. 4. dub. 2. conclus. 2.* vbi sic ait: Ex paruitate materiae aliquando erit solum peccatum veniale aliquid istorum omittere; patet, quia religio est virtus moralis habens materiam grauem, & materiam leuem, & res certissima est, quod non dicere vnum Kyrie eleison, est leuis materia, ergo tantum erit peccatum veniale illud omittere; que autem sit grauis, vel quæ leuis materia, iudicio prudentis & timoratae conscientie iudicandum est, & cum hæc res secundum se sit grauissima, semper est timendum, & nihil ex electione omittendum est: præcipue in Canone, vbi facilius efficitur peccatum mortale aliquid omittere. Mihi res grauis videtur etiam intentione non velle nominare aliquem Sanctum inter eos, qui ibi ponuntur. Ita Nugnes; cuius quædam dem scrupulosè.

2. Vnde ego in recitatione etiam sacri Canonis puto dari paruitatem materiae, & ideo nouissimè Cælestinus in *compend. Theol. moral. tract. 3. c. 1. q. 10.* ita asserit. Querens an peccet mortaliter omittens voluntariè Credo, vel Gloria in excelsis? Respondetur quod non. Filliucius *tom. 1. tract. 5. cap. 1. num. 15.* non idem putat de omittente in Canone nomen alicuius Sancti, vel tempore Paschali ea quæ interponuntur in communicantes, aut in Actione: Hanc igitur oblationem, &c. Ita Cælestinus, quod ego antè illum docueram in *part. 2. tract. 14. resol. 59.* & de hoc nouissimè, me citato, Franciscus de Nigro in *ad Ruz. part. 2. regul. 6. q. 1.* & etiam, me citato, *Stus de sacram. Euchar. lib. 2. q. 266.* Et tandem tenet Marchantius in *qq. regular. de Sacram. tract. 1. cap. 5. quæst. 4. fol. mibi 586.* vbi sic ait: Quæritur quas ceremonias omittere inter celebrandum, vel addere, semper fit peccatum mortale: Respondetur primò, in his etiam excusare posse rationabilem causam, vel leuitatem materiae, e. g. omittere Credo, vel Gloria, vel commemorationem aliquam, facile excusatur à mortali, quia non sunt partes simpliciter necessariae ad Missam, nec quid notabile ad integritatem Missæ spectans consistunt. Nec si paulo post quis recorderetur, debet repetere, quia moraliter non contingit id fieri sine aliqua interurbatione & incommoditate. Similiter dic non esse nisi veniale, quandoque nullum peccatum ceremonias aliquas, quæ inter principales non adnumerantur, sine contemptu prætermittere, v. g. omittere Crucem aliquam, manuum eleuationem, pectoris transfusionem, &c. Vide etiam Ioannem de Lugo *de Sacram. Euchar. disput. 20. sect. 4. num. 107.* qui, me citato, scribit non peccare mortaliter Sacerdotem celebrantem solemniter, qui Epistolam, vel Euangelium, quod à Ministris cantatur, non legit, & hoc ex leuitate materiae, eo quod tunc non omittitur Epistola, vel Euangelium in Missa, si quidem cantatur solemniter à Ministris ad quos spectat; illa autem lectio, quæ omittitur, videtur esse magis priuata, non tam pro populo, quàm pro ipso Sacerdote. Potest ergo eadem materia, quæ est grauis, si omnino omittatur, esse leuis, si non ab ytroque, sed ab vno solo cantetur, vel legatur.

RESOL.